

โครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๑.ชื่อโครงการ

โครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน)

๒.หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการรับเอาการพัฒนาแบบกระแสหลักหรือการพัฒนาที่ทันสมัย เข้ามาสู่ประเทศด้วยระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยการเปิดการค้าเสรีให้ประเทศต่างๆเข้ามาลงทุนจากการ พัฒนาการเกษตรแบบยังชีพไปสู่การเกษตรแบบอุตสาหกรรมด้วยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้แทนแรงงานซึ่ง หลังจากการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมาประเทศไทยได้เปลี่ยนวิถีชุมชนเข้าสู่วิถีใหม่ปรับเปลี่ยนตัวเองจากสังคมแบบพอเพียงมาเป็นสังคมที่มั่งคั่งโดยการผลิตเพื่อขาย และแสวงหากำไรให้ได้มากที่สุดเกิดความต้องการในลักษณะบริโภคนิยมมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมตลอดจนด้านเศรษฐกิจในภาคชนบทอย่างรวดเร็วส่งผลให้ชุมชนขาดความเป็นตัวตนชุมชนขาด ความเข้มแข็งระบบวัฒนธรรมถูกกลืนเลือนเกิดสังคมต่างคนต่างอยู่มุ่งแสวงหาปัจจัยเพื่อตอบสนองต่อตนเอง และครอบครัวโดยขาดความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้วิถีชีวิตคุณภาพ ชีวิตสภาพของสังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปวิถีชีวิตเดิมต้องดำรงอยู่ได้ภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ และสภาวะของความทันสมัยใหม่ ทำให้ต้องมีหน่วยงานราชการเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาค ต่างๆเปรียบเสมือนพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษามีภารกิจในด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีการพึ่งตนเองจน สามารถบริหารจัดการชุมชนได้ตั้งนั้นการพัฒนาชุมชนด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นหนทางที่ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาในชุมชนจนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้

นโยบายการสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นปรัชญาที่ชี้ถึง แนวทางปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริ เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระ ราชดำรัสแก่ปวงชนชาวไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับต่อความเสี่ยง บนพื้นฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ระวังตัว และคุณธรรม การนำนโยบายการสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติมีการ ดำเนินการ 3 แนวทางได้แก่ 1) การเพิ่มศักยภาพองค์กรชุมชนได้แก่การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ ขององค์กรชุมชนการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนด้านสังคมและคุณภาพชีวิต 2) การส่งเสริมการมี ส่วนร่วมโดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการจัดบริการสังคมการพัฒนากระบวนการชุมชน เข้มแข็งให้เกิดพลังของคนในชุมชนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินชีวิต ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงปรับกลไกการจัดการพื้นที่และสร้างเครือข่ายเพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วม ทำงานกับภาครัฐในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนาได้อย่างเสมอภาคการส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำ กิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน 3) การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชนโดยการสนับสนุน กระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของประชาชนและชุมชนในชนบทและการเสริมสร้าง เครือข่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของท้องถิ่นและชุมชนในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันให้เกิดระบบที่ดีมี ความโปร่งใสไร้ทุจริตและการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ คุณค่าของสินค้าและบริการสร้างความตระหนักของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งระดับชุมชนในด้าน การประกอบอาชีพการจัดการทรัพยากรในชุมชนและการบริหารจัดการองค์กรในชุมชนเพื่อการฟื้นฟูชุมชนใน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งนั้นการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งสำคัญการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนพัฒนาโดยการส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกระบบ การศึกษาดูงานและส่งเสริมให้แก่นำได้มีโอกาสเรียนรู้จากการบริหารงานในชุมชนและการวางรากฐานการ เรียนรู้การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาให้คนจากรุ่นสู่รุ่นและส่งเสริมกระตุ้นเตือนให้คนใน ชุมชนมีความรักและความหวงแหนในชุมชน ซึ่งการพัฒนาชุมชน นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาไปพร้อมกัน หลายๆด้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนา และส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๖,๖๗,๖๘ และ ๖๙ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด ต้องมีการเรียนรู้และหา แนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอ และ เกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง มีการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างพอประมาณตนมีภูมิคุ้มกันจากผลการกระทำ ต่างๆ จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับเพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและประชาชนทุกหมู่เหล่าได้มีโอกาสเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ พลอดุลยเดช และได้มีโอกาสได้เห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับ ใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตประจำวัน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการจาก หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาศึกษาและประยุกต์และปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี อยู่ดีกินดี มีความสุข องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด ได้ตระหนักถึงผลกระทบและปัญหา ดังกล่าวจึงได้จัดทำโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของ อบต. (การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน) ให้กับคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาพนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ และคณะกรรมการต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ อบต.เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนาตนเองและเผยแพร่ในชุมชน เป็นตัวอย่าง ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน และขยายต่อยอดช่วยเหลือประชาชนได้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีความ ” พออยู่พอกิน” ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยังสามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาพื้นที่ของตำบลให้ มีศักยภาพมากขึ้น และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศในอนาคต ต่อไป

๓.วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้พระราชกรณีย กิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๓.๒ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงาน และมีความรู้ มีความเข้าใจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๓.๓ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะต่างๆ และทัศนคติที่ดี เพื่อนำความรู้ประสบการณ์จากการอบรมและศึกษาดูงานไปพัฒนาตนเอง และถ่ายทอดให้ประชาชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอ และเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง มีการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างพอประมาณตนมีภูมิคุ้มกันจากผลการกระทำต่างๆ จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์

๓.๔ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็งให้เกิดพลังของคนในชุมชนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงปรับกลไกการจัดการพื้นที่และสร้างเครือข่ายเพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมทำงานกับภาครัฐได้อย่างเสมอภาคการส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน

๓.๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในองค์กร ให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๖ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและบูรณาการร่วมกัน เสริมสร้างความรัก ความสามัคคี เสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยงาน เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน และยังสามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาพื้นที่ของตำบลและเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งของตำบลให้มีศักยภาพมากขึ้น

๔. เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕๐ คน ประกอบด้วย

- ผู้บริหาร อบต. จำนวน ๓ คน
- สมาชิกสภา อบต. จำนวน ๑๒ คน
- ผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๖ คน
- พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง จำนวน ๒๙ คน

๕. วิธีดำเนินการ

๕.๑ ติดต่อประสานงานหน่วยงานและสถานที่ที่จะดำเนินโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงาน

๕.๒ จัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติ และขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการ

๕.๓ ดำเนินโครงการอบรมสัมมนาและประชุมชี้แจง กำหนดการไปศึกษาดูงาน

๕.๔ เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน)

๕.๕ ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ตามรายละเอียด ดังนี้

- วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จัดอบรมให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลเชียงคาน (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านต้นหล้าเชียงคาน) จ.เลย
- วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ศึกษาดูงาน ณ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านเนินนาทอน จ.เพชรบูรณ์
- วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เรียนรู้การจัดทำสินค้า OTOP พื้นบ้านพื้นเมืองและภูมิปัญญาไทย ณ ศูนย์สินค้า OTOP จ.พิษณุโลก

๗. สถานที่ดำเนินการ

๗.๑ อบรมสัมมนาผู้เข้าร่วมโครงการ ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด

๗.๒ ศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลเชียงคาน (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านต้นหล้าเชียงคาน) จ.เลย, หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านเนินนาทอน จ.เพชรบูรณ์ และ ศูนย์เรียนรู้ ณ ศูนย์สินค้า OTOP จ.พิษณุโลก

๘. งบประมาณ

ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ หน้า ๔๓ ได้ตั้งจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ และคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งไว้จำนวน๑๕๐,๐๐๐บาท และมติที่ประชุมผู้บริหารครั้งที่ ๓/๒๕๖๒เมื่อวันที่ ๒๘พฤษภาคม ๒๕๖๒เห็นชอบให้ออนเพิ่มงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นจำนวน ๒๓๐,๐๐๐ บาท (สองแสนสามหมื่นบาทถ้วน)รายละเอียดค่าใช้จ่ายตามภาคผนวกแนบท้ายโครงการ

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ ผู้เข้าร่วมโครงการได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และได้มีโอกาสเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๑๐.๒ ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และมีความรู้ ความเข้าใจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มากยิ่งขึ้น

๑๐.๓ ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะต่างๆ และทัศนคติที่ดี สามารถนำความรู้ ประสบการณ์จากการอบรมและศึกษาดูงานไปพัฒนาตนเอง และถ่ายทอดให้ประชาชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอ และเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง มีการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างพอประมาณตนมีภูมิคุ้มกันจากผลกระทบต่างๆ จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์

๑๐.๔ เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนากระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เกิดพลังของคนในชุมชนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเกิดการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชนมากยิ่งขึ้น

๑๐.๕ การบริหารงานในองค์กร สำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐.๖ สามารถเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและบูรณาการร่วมกันก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้มแข็งเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน และนำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาพื้นที่ของตำบลให้มีศักยภาพมากขึ้น

๑๑. ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ.....

(นางกนกวรรณ พ่วงพรม)

หัวหน้าสำนักปลัด

๑๒. ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ.....

(นายบรรเทิง เกตุสุริวงศ์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด

ลงชื่อ.....

(นายไพโรจน์ สังข์ทอง)

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด

๑๓. ผู้อนุมัติโครงการ

ลงชื่อ.....

(นายจำรัส เมืองถาวร)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด

สรุปแบบประเมินผลโครงการ

*****

ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๕๐ คน

๑. เวลาและสถานที่ในการศึกษาดูงานเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
  - มาก จำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒
  - ปานกลาง จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘
  - น้อย จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ ๐

๒. ท่านคิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อท่านมากน้อยเพียงใด
  - มาก จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
  - ปานกลาง จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ ๐
  - น้อย จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ ๐

๓. ถ้าในปีต่อไป อบรม.ได้จัดทำโครงการนี้อีก ท่านคิดว่าจะเข้าร่วมโครงการหรือไม่
  - เข้าร่วม จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒
  - ไม่เข้าร่วม จำนวน - คน คิดเป็นร้อยละ ๐
  - ไม่แน่ใจ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘

รายงานผลการดำเนินโครงการ
อบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
(การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน)
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒
ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒
ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด
และศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเลย, จังหวัดเพชรบูรณ์
และจังหวัดพิษณุโลก

.....

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด ได้ดำเนินการจัดทำโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ และคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน)ขึ้น โดยจัดอบรม ในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด และไปศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเลย, จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลกนั้น

บัดนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ (ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด)

-เป็นการบรรยายให้ความรู้เรื่อง การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน โดย นายวีระศักดิ์ พงศ์สุภา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน โดยสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่เริ่มใช้กันเมื่อประมาณ ๓๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อแสดงว่าโครงการพัฒนาต่างๆ ที่นำไปให้ชาวบ้านในชุมชนต่าง ๆ นั้น ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมบ้าง ก็บอกว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยชุมชนมีส่วนร่วมสมทบงบประมาณ ๕-๑๐% ถ้าไม่มีเงินก็คิดจากมูลค่าแรงงาน วัสดุสิ่งของหรือวัสดุแรงงาน หรืออะไรก็ได้ที่มาจากชุมชนงบประมาณเกือบทั้งหมด รวมทั้งการคิดและวางแผนมาจากข้างบนคือมาจากหน่วยงานภายนอกทั้งหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนบ้างก็บอกว่ามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน คือ การเก็บข้อมูลวางแผนการปฏิบัติ และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารจัดการชุมชน คน ทุนของชุมชนจึงต้องมีการแยกแยะเนื้อหาและรูปแบบของ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ให้เหมาะสมกับในแต่ละเรื่องพร้อมกับวิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่ใช่แค่เพียงรูปแบบ เช่นการเลือกตั้งในทุกระดับ แล้วก็ปล่อยให้ผู้ได้รับเลือกตั้งไปดำเนินการทุกอย่างทุกเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายความว่า หลังการดำเนินงานของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่เพียงไปหางบประมาณมาสมทบโครงการที่องค์กรจากภายนอกนำเข้าไปให้ ไม่ใช่การเข้าไปเก็บข้อมูลให้ข้าราชการที่บอกว่าจะเอาไปทำโครงการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ใช่แค่การไปร่วมประชุมรับฟังการเสนอโครงการแล้วก็มีรับรองแล้วอ้างว่าเป็นประชาพิจารณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการแสดงออกถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของชุมชนในการจัดการทุนชุมชน จัดการชีวิตของตนเอง การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดในการพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยมีหลักการดังนี้คือ

๑.) **หลักจิตสำนึกและความรับผิดชอบ** คือ หลักการที่สำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบ จำเป็นต้อง ปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

๒.) **หลักความคุ้มค่า** คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนรวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

๓.) **เป้าหมายและวิธีการของการวางแผนแบบมีส่วนร่วม** การมีส่วนร่วมอาจเป็นทั้ง เป้าหมายและวิธีการ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมแบบวิธีการ ต้องอาศัยการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทำให้คนส่วนใหญ่ จะมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและการเกิดผลประโยชน์ของกลุ่มเนื่องจากความ เข้มแข็งของกลุ่มเป็นเป้าหมายที่ได้รับ

การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา แบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นริเริ่มการพัฒนา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนการวางแผนในการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ วัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่ง ทรัพยากรที่ใช้

ขั้นตอนที่ ๓ ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และ แรงงาน หรือเข้าร่วมบริหาร ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ ๔ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ ๕ ประชาชนเข้าร่วมประเมินการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผล สรุปลุศยอต

การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง(Self- Reliance Community Development).

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนของการกระจายอำนาจ พ.ศ.๒๕๔๒ มีผลทำให้หน่วยงาน ของรัฐพยายามปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ประชาชนในชุมชนก็มีความตื่นตัวในการที่จะ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนมากขึ้น การกระจายอำนาจลงสู่ชุมชนทำให้การพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับ ประชาชนในท้องถิ่นทั้งสิ้นและผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและโครงการ วิชาการก็คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในชุมชนบพนั้นเอง บทบาทของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ต้องกระตุ้นให้ประชาชนได้รู้ ได้เข้าใจ ถึง แนวคิด หลักการวิเคราะห์ ปัญหาของชุมชน และให้ประชาชนตระหนักว่าเป็นปัญหาร่วมกันของทุกคนใน ชุมชน มิใช่ของคนใดคนหนึ่งการกระทำเช่นนี้จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ตนเองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ อภิปราย ถกเถียง พิจารณาปัญหาต่างๆ ในชุมชนของตนเองด้วย จะรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ เหมือนเป็นปัญหาของตนโดยแท้จริงการพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมในด้านใดยอม ตั้งอยู่บนพื้นฐานการสนับสนุน ให้ประชาชนพึ่งตนเองได้เป็นประการสำคัญ หากสิ่งใดเกินกว่าความสามารถ ของประชาชนเช่นทางด้านวิชาการและวัสดุที่จำเป็น รัฐบาลยอมเข้าให้การช่วยเหลือเพื่อโครงการ กิจกรรม ของราษฎรบรรลุผลด้วยดี ทั้งนี้โดยวิธีการ “ทำงานกับประชาชน (work with people) หมายถึงร่วมคิด ร่วม ปรึกษา และร่วมกันทำงาน ไม่ใช่ทำให้ประชาชน (Work for people) แต่ฝ่ายเดียว ”

การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ทำให้ผู้คนในอนาคตเกิดปัญหาในการตอบสนองความต้องการของตนเอง” การพัฒนาที่ยั่งยืนรวมความถึง ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน โครงการพัฒนาใดก็ตามที่คำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นมากกว่าเพียงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดการบริโภคทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไปในระดับที่ยังรักษาความสมดุลที่ดี ทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายล้างอย่างที่ผ่านมาและทำกันอยู่หลายแห่ง ให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนอยู่ดีกินดีและอยู่เย็นเป็นสุข “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นคำที่ถูกใช้คู่ไปกับคำว่า “ ธรรมภิบาล” (good govemance) ถือว่าเป็นสองคำที่สัมพันธ์กันแต่แยกกันไม่ได้อย่างแยกจากกันไม่ได้ โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เห็นว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถ้าหากมีธรรมภิบาลก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนการพัฒนา มนุษย์ (human development) หมายถึงการเปิดทางเลือกมากมายผู้คนในสังคม หมายถึงว่าการให้ถือเอาผู้ชายผู้หญิง โดยเฉพาะคนจนและคนที่อยู่ในภาวะยากลำบากเสี่ยงอันตรายเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนา การเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ได้เป็นหลักประกันการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ได้ขจัดปัญหาความยากจนให้หมดไปเช่น บางประเทศมีรายได้ให้ประชาชนต่อหัวสูงกลับอยู่ในระดับต่ำของการพัฒนามนุษย์ มีปัญหาความเหลื่อมล้ำแตกต่างระหว่างประเทศร่ำรวยและประเทศยากจนระหว่างคนรวย กับคนจนในประเทศเดียวกัน ช่องว่างที่ถ่างออกไปเรื่อยๆการพัฒนามนุษย์มีอยู่ ๕ ลักษณะคือ

๑. การสร้างความเข้มแข็ง (empowerment) คือการเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกทางและทางเลือกให้ผู้คนได้เป็นอิสระจากความหวาดกลัวจากสิ่งที่พวกเขาขาดแคลน และให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิต

๒. ความร่วมมือ (co-operation) ผู้คนสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. ความเท่าเทียม (equity) คนมีโอกาเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาการดูแลสุขภาพ การจัดการชีวิต ทรัพยากร ชุมชนของตนเอง

๔. ความยั่งยืน (sustainability) การพัฒนาวันนี้ไม่ทำลายทรัพยากรและโอกาสของคนรุ่นต่อไปแต่สร้างหลักประกันให้คนในอนาคตเป็นอิสระจากความยากจนและได้ใช้ความสามารถขั้นพื้นฐานของตัวเอง

๕. ความมั่นคงปลอดภัยอันตราย (security) ในชีวิตทรัพย์สินการคุกคามจากโรคและภัยอันตราย

การพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง คือ การวางรากฐานอันมั่นคงและยั่งยืนของชีวิตเมื่อวันเฉลิมพระชนมพรรษา ปี ๒๕๔๑ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายเพิ่มเติมถึงคำว่า “พอเพียง” หมายถึง “พอมีพอกิน” “...พอมีพอกินก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี...” “...ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...”เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้โดยมีต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ไม่มุ่งหวังแต่จะทุ่มสร้างความสำเร็จยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเกษตรกร นั้นมีการปฏิบัติตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งประกอบด้วย ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ ผลิตเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ในระดับชีวิตที่ประหยัด ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น

ชั้นที่ ๒ รวมกลุ่ม เพื่อการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สร้างสวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา

ชั้นที่ ๓ ร่วมมือกับองค์กรภายนอกในการทำธุรกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์การพัฒนาชนบทในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นการใช้ “คน” เป็นเป้าหมายและเน้น “การพัฒนาแบบองค์รวม” หรือ “การพัฒนาแบบบูรณาการ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม การเมือง ฯลฯ โดยใช้ “พลังทางสังคม” ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในรูปของกลุ่ม เครือข่ายหรือประชาสังคม กล่าวคือเป็นการผนึกกำลังทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

การพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญา

ในช่วง ๒๐ กว่าปีมานี้ การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประเทศ อันเป็นผลจากการปะทะกันระหว่างแนวคิดสองกระแส ได้แก่ **กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization)** ด้านของความเติบโตทางวัตถุ ที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก และที่สำคัญคือ ผู้คนได้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ไร้ศักดิ์ศรี และรู้สึกโดดเดี่ยวเพราะถูกตัดขาดจากกันทางสังคม ทำให้เกิดแนวคิดอีกกระแสหนึ่งขึ้นเรียกว่า **กระแสชุมชนท้องถิ่น (Localization)** ที่ให้ความสำคัญแก่คนและชุมชนในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมของตน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความหมาย มีค่าและมีศักดิ์ศรี เป็นแนวคิดที่มองทุกสิ่งทุกอย่างเชื่อมโยงถึงกันแบบองค์รวมได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในสังคมไทย การนำเสนอประสบการณ์ของชาวบ้านและชุมชนในทุกส่วนที่ประสบความสำเร็จจากการพัฒนาบนพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมได้เรียกร้องให้ผู้คนหันกลับมาทบทวนแนวคิดและแนวทางการพัฒนาชุมชน จนกระทั่งแนวคิดใหม่ที่มีความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเคยเป็นกระแสรองมาก่อนหน้านี้ได้กลายเป็นกระแสหลักของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน

การนำแนวคิดใหม่มาใช้ในการพัฒนาชุมชน จะเกิดขึ้นไม่ได้ภายใต้การกฏเกณฑ์ และกติกากการพัฒนาประเทศแบบเก่า ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขระเบียบกฎหมายของประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางใหม่นี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น เห็นได้จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐ หากวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น จะพบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้สะท้อนลักษณะที่เป็นสากลและลักษณะเฉพาะของการพัฒนาชนบทไทยไปพร้อมกัน ลักษณะที่เป็นสากลก็คือ การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อแนวคิดและทิศทางการพัฒนาของไทยตลอดช่วง ๒ ทศวรรษแรกของการพัฒนา หลังจากนั้นการทำงานได้หันเข้าสู่ลักษณะเฉพาะที่ให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมชุมชน การค้นหาประสบการณ์ระดับชุมชน ทำให้เกิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกิดจากสภาพที่เป็นจริงของอดีตและปัจจุบันของสังคมไทย และการแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งหมดนี้เป็นการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีรากฐานอยู่ที่ระบบคุณค่าดั้งเดิม และแสวงหารูปแบบใหม่เพื่อสืบทอดจิตวิญญาณแห่งอดีตและการพึ่งตนเอง การประยุกต์ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมไทย

๑) นามธรรมและรูปธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านมีทั้งลักษณะที่เป็นนามธรรม และรูปธรรม โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถแยกออกได้อีกหลายประเภท ทั้งทางด้านเกษตรกร หัตถกรรม สุขภาพ ภูมิปัญญาชาวบ้านมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ในความหลากหลายนั้นมีจุดร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือ คุณค่าที่อยู่เบื้องหลังภูมิปัญญานั้นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม โดยเฉพาะโลกทัศน์และชีวะทัศน์ของผู้คนและชุมชน เช่น คุณภาพของธรรมชาติและที่อยู่ร่วมกันในชุมชน การพึ่งตนเอง และการพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น

โดยทั่วไปรูปแบบ ซึ่งเป็นเทคนิคหรือวิธีการจัดการจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนที่เปลี่ยนแปลงช้าหรือแทบจะไม่เปลี่ยนแปลงคือ คุณค่าของภูมิปัญญานั้น ด้วยเหตุนี้ การประยุกต์ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาชุมชนจึงมุ่งไปสู่รูปแบบหรือวิธีการจัดการที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปขณะเดียวกัน ก็พยายามที่จะรักษาหรือคงคุณค่าเดิมไว้ให้มากที่สุด

๒) คุณค่าและมูลค่า การประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถนำเอาแนวคิดเรื่องคุณค่าและมูลค่าเข้ามาเป็นแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมของเราในระยะที่เพิ่งผ่านมานี้จะมีความขัดแย้งกันค่อนข้างรุนแรงระหว่างแนวคิดสองแนวนี้ ภายหลังจากได้นำแนวคิดการพัฒนาตามแบบอย่างชาติทางตะวันตกมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้น พร้อมกับนิยมมูลค่าหรือให้ความสำคัญต่อสิ่งต่างในเชิงปริมาณก็เพิ่มมากขึ้นไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้คนในสังคมอีกจำนวนหนึ่งที่ยึดถือหรือนิยมคุณค่า ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญต่อจิตวิญญาณ และรากเหง้าของตนเอง การนำคุณค่าและมูลค่ามาเป็นแนวทางประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม จะเป็นการแก้จุดอ่อนอย่างหนึ่งในสังคมไทย ให้หันกลับมาสร้างความสมดุลให้กับแนวคิดทั้งสอง เพื่อสร้างคุณภาพแก่ชีวิต ชุมชน และธรรมชาติให้ยั่งยืนสืบไป

-การบรรยายให้ความรู้เรื่อง การสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ โดย นายเขาวลิต สังข์สน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี โดยสรุปได้ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ไม่ว่าจะในระดับครอบครัว ชุมชน หรือ รัฐ ในการปฏิบัติงานหรือบริหารพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาทมีเหตุผล และสร้างระบบภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นจากภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ ในขณะที่เดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ และความรอบรู้ที่เหมาะสม การดำเนินชีวิตควรใช้ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การดำรงชีวิตและปฏิบัติตนมุ่งเน้นการอยู่รอดปลอดภัย และวิกฤต สร้างความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะดังนี้

- ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคอยู่ในระดับพอประมาณ

- ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

การดำเนินกิจการต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องมีความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จึงกล่าวได้ว่าการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี เป็นแนวทางในการพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน ลดความเสี่ยงเกี่ยวกับธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียร และความอดทน สติ และปัญญา การช่วยเหลือเกื้อกูล และความสามัคคี โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับหลักวิชาการ ใช้การพิจารณาวางแผนและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างรอบคอบ โดยตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ใช้สติปัญญาและความเพียรในการดำเนินชีวิต

ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่เป็นเรื่องเฉพาะของเกษตรกรในชนบทเท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงทุกคน ทุกอาชีพ รวมทั้งรัฐบาล สามารถนำเอาแนวพระราชดำรัสไปยุกต์ใช้ได้ทั้งสิ้น

หลักสำคัญของความพอดีมี ๕ ประการ คือ

ความพอดีด้านจิตใจ : ต้องเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

ความพอดีด้านสังคม : ต้องมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักฝึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคง และแข็งแรง

ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และที่สำคัญใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป

ความพอดีด้านเทคโนโลยี : รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเองและสอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเรา

ความพอดีด้านเศรษฐกิจ : เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตตภาพ และฐานะของตนกรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวทางพอเพียง

๑. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง
๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม
๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต
๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้อง ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ลดละสิ่งยั่วยุกิเลสให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมีไม่น้อยที่ดำเนินการ โดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน

การพัฒนาที่ยั่งยืน

เป็นการพัฒนาที่บูรณาให้เกิดองค์รวม คือ องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ กล่าวคือธรรมชาติแวดล้อมกับเศรษฐกิจจะต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน จะทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่าเป็นภาวะยั่งยืนทั้งในทางเศรษฐกิจและในทางสภาพแวดล้อม การคุ้มครองสภาพแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยใช้มนุษย์เป็นแกนกลางการพัฒนาเพื่อสร้างให้เกิดความสมดุล ระหว่างคนธรรมชาติ และสรรพสิ่ง เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลกัน ไม่ทำลายล้างกัน ทุกสิ่งในโลกก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การพัฒนาที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาในด้านความเจริญเติบโตขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต มองกันที่อุตสาหกรรม เน้นความเจริญทางวัตถุ จนเกิดผลร้ายต่อธรรมชาติแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทำให้ธรรมชาติทร่อยทรอ และเกิดปัญหามากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาสภาพแวดล้อม ปัญหาสังคมและปัญหาสภาพจิตใจ จึงเป็นการพัฒนาที่ผิดพลาด กำลังจะทำให้โลกสูญหายและพินาศ เพราะเป็นการพัฒนาที่เสียสมดุล ทำให้โลกไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย และอาจจะอยู่อาศัยไม่ได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเกิดแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยเปลี่ยนวิธีการพัฒนาโดยใช้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ในที่นี้จะขอก้าวถึงการพัฒนาของประเทศไทย ประเทศไทยเองก็ได้ดำเนินการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยใช้ “คน” เป็นศูนย์กลาง จะเห็นได้จากแผนการพัฒนามาฉบับที่ ๘, และ ๙ ที่ให้สำคัญต่อการพัฒนาคนและกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการการเชื่อมโยงกันทุกด้านโดยมีเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป

เราคงต้องกลับมามองตัวสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ประเทศชาติของเราไม่สามารถที่จะไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ดังนี้

- ความต้องการการบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่สมเหตุสมผล ฟุ่มเฟือยเป็นเหตุให้เกิดการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิตและบริการที่เกินพอดี เกินความต้องการของการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง มีของเหลือทิ้งเป็นมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมมาก และทำให้คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมขาดสมดุล แม้จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจก็ตาม

- การที่ชุมชนไม่เข้มแข็ง รั่ววัฒนธรรมและแนวความคิดผิด ๆ มาจากต่างประเทศ เกี่ยวกับความฟุ่มเฟือย วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ทั้งยังขาดการอบรม ละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ทำให้สังคมเปลี่ยนเป็นสังคมบริโภค กอบโกย สะสม เกิดการลงทุนทางธุรกิจที่สูญเปล่า ทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจเกิดความขัดแย้งทางสังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างรุนแรง

- การเคลื่อนย้ายทุนจากต่างประเทศ ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อระบบเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแข่งขันและเครือข่ายทางธุรกิจของประเทศ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปลายปี ๒๕๔๐ เป็นบทเรียนที่ชัดเจนที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจที่พึ่งพิงอยู่กับทุนต่างประเทศโดยขาดรากฐานที่มั่นคงภายใน ทำให้เกิดการล่มสลายของระบบอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน นอกจากนั้นการเปิดรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเคมี และอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานมาก เช่น อุตสาหกรรมเหล็กและกระดาษ โดยไม่มีกลไกหรือมาตรการที่เข้มแข็งในการตรวจสอบผลกระทบของอุตสาหกรรมเหล่านี้ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว

- นโยบายการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐในอดีต ทำให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่จำนวนมาก โดยขาดการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรเป็นฐานการผลิตอย่างฟุ่มเฟือย เกินอัตราการฟื้นตัวของระบบธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของระบบนิเวศ

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นอย่างมาก เพราะนำเอาวัฒนธรรมตะวันตก และระบบทุนนิยมเข้ามาบริหารประเทศ ทำให้เกิดสภาพที่เสื่อมโทรมแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิต ศิลธรรม คุณธรรม ถือเป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง

รัฐบาลจึงต้องตระหนักถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องมีการแก้ไขและปรับปรุงนโยบายของรัฐให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานสากล ก็จะนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการลดมลพิษและของเสียที่เกิดจากภาคการผลิต อันจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลับสู่สมดุลเดิม ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศระยะยาว และรักษาต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ได้อย่างยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป รัฐบาลจะต้องใช้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีอันดีงามของชุมชน และต้องรักษาระบบเศรษฐกิจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระดับท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนโดยแท้จริง จุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และ ๙ ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และคุณภาพเป็นเงื่อนไขของความยั่งยืน ดังนั้น จุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่ทำให้เกิดคุณภาพของ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ดีมีสุขของประชาชนคนตลอดไป

เศรษฐกิจ ที่ทำให้เกิดคุณภาพของการพัฒนา คือ เศรษฐกิจที่มีรากฐานมั่นคง มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวคิดหลัก

สังคม ให้ความสำคัญถึง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นระเบียบวิถีชีวิตของสังคม ที่ให้มนุษย์ปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และให้รวมถึงศาสนา ธรรม ซึ่งเป็นระเบียบจิตใจของคนในสังคมที่ทำให้สังคมอยู่ได้โดยสงบสุข

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศน์ ที่สามารถให้คุณและให้โทษต่อมนุษย์ได้ ขึ้นกับความสมดุล หรือไม่สมดุลของระบบนิเวศ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศน์ ที่สามารถให้คุณและให้โทษต่อมนุษย์ได้ ขึ้นกับความสมดุลหรือไม่สมดุลของระบบนิเวศ ความสมดุลและเชื่อมโยงระหว่าง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับ จุดหมายการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขตลอดไป

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ (เวลา ๑๖.๐๐ น.) พร้อมกันบริเวณที่ทำการองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองกระเจ็ดเดินทางออกจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ดสู่จังหวัดเลย

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เข้าศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย (เชียงคานเมืองแห่งชุมชนเข้มแข็ง แหล่งวัฒนธรรม นำท่องเที่ยวยั่งยืน) ฟังการบรรยายเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่โดยชุมชนและการขับเคลื่อนงานแบบมีส่วนร่วม โดยวิทยากรจาก เทศบาลตำบลเชียงคานและเข้าศึกษาดูงาน ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านต้นหล้าเชียงคาน โดยสรุปได้ดังนี้

เมืองเชียงคาน เป็นเมืองวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะที่พิเศษทั้งในเชิงรูปแบบ และเนื้อหาของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นบนฐานของภูมิปัญญาและการแก้ปัญหาอันเกิดจากกระบวนการทางสังคม โดยที่เมื่อมีอัตลักษณ์เฉพาะและชัดเจนมาระยะหนึ่งแล้วก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบใหม่ซึ่งมีสาเหตุมาจากการตกผลึกแล้วของอัตลักษณ์และกระแสหลักของสังคมอย่างไรก็ดีแนวคิดการพัฒนาชุมชนบทและสังคมที่ถือว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการเปิดรับเอาความเจริญมาจากภายนอกเข้ามาเช่นพัฒนาเศรษฐกิจ และการคมนาคมที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรสภาพของสังคมเป็นการผสมผสานของ วัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมมวลชนเข้าด้วยกันทำให้สังคมปิดของชนบทเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาและการกลายตัวของศิลปะและวัฒนธรรมจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบของพาณิชย์ที่สามารถสร้างเศรษฐกิจและรายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่นและยังมีการพัฒนาผ่านการประชาสัมพันธ์เพื่อการยกระดับการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัฒนธรรมใหม่ให้มีการยอมรับมากขึ้นด้วยสำหรับกระแสการเปลี่ยนแปลงศิลปะ และวัฒนธรรมที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมเก่าของชุมชนท้องถิ่นเริ่มหายไปส่วนกระแส วัฒนธรรมใหม่ก็เริ่มเข้ามาแทนที่และบางส่วนมีการผสมผสานกลมกลืนกันจนเป็นหนึ่งเดียวและคนในท้องถิ่นเองต่างพยายามที่จะสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของศิลปะและวัฒนธรรมให้มีลักษณะที่เฉพาะและโดดเด่นให้ปรากฏ ขึ้นมานอกจากนี้แนวคิดของการทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นกลายมาเป็นสิ่งท่องเที่ยวและกลายเป็นของ ที่ระลึกเพื่อการจำหน่ายและการสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวทำให้ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ ดึงเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อนามาสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ที่ส่งผลทำให้คนในท้องถิ่นต่างค้นหาและสร้างกระบวนการขึ้นมาเพื่อที่จะพัฒนาและดึงเอาศิลปะ และวัฒนธรรมเก่าขึ้นมาทำให้น่าสนใจและสามารถสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสได้ เกิดการเรียนรู้และสร้างความประทับใจเพื่อการกลับมาเที่ยวใหม่อีกครั้งกระบวนการพัฒนาและส่งเสริมการ ท่องเที่ยวในเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ส่งผลทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่นมีความโดดเด่นและแสดงพลังเฉพาะของชุมชนท้องถิ่นที่ชัดเจนอย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของ ชุมชนสู่การเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมย่อมมีกระบวนการและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายที่ทำให้เกิดขึ้นมา

๑) แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการและพัฒนาชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติสามารถลดความขัดแย้งจากความแตกต่างด้านความคิดและมีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันการมีส่วนร่วมของประชาชนคือกระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆเกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจการรับรู้เรียนรู้การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

๒) แนวคิดการจัดการทรัพยากรร่วม

แนวคิดที่ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรร่วมเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการจัดการทรัพยากรที่เป็นสินค้าสาธารณะคือสินค้าทางเศรษฐศาสตร์ชนิดหนึ่งมีลักษณะบางประการเหมือนสินค้าเอกชนและบางประการเหมือนสินค้าสาธารณะโดยทรัพยากรร่วมมีลักษณะกีดกันการใช้ประโยชน์ได้ยากเนื่องจากขอบเขตของทรัพยากรมีขนาดใหญ่ในขณะเดียวกันก็มีลักษณะต้องแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งการใช้ประโยชน์หากการใช้ประโยชน์หรือเก็บเกี่ยวมากเกินไปและเกินพอดีจำนวนทรัพยากรที่ใช้ได้ก็จะน้อยลงเรื่อยๆทำให้เกิดปัญหาของการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรร่วมตามมา

-มีกระบวนการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปรับปรุงกฎกติกาในการจัดการทรัพยากร

-มีกลไกการติดตามกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประกอบด้วย ๒ ส่วนคือการติดตามดูแลพฤติกรรมการใช้และการติดตามกำกับดูแลสภาพของทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ

-มีการลงโทษที่ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนจากเบาไปหาหนักทั้งนี้ลักษณะของการลงโทษไม่ควรสร้างความแปลกแยกให้กับคนในชุมชน

-มีกลไกจัดการความขัดแย้งที่มีต้นทุนต่ำและเข้าถึงได้ง่าย

-รัฐรับรู้และยอมรับสิทธิของชุมชนในการวางกติกาใช้ประโยชน์และการดูแลรักษาทรัพยากร

-กติกาและกระบวนการจัดการทรัพยากรจะต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกับระบบที่ใหญ่กว่า อาทิ กฎหมาย เนื่องจากระบบทรัพยากรและการจัดการทรัพยากรตั้งอยู่และมีความเชื่อมโยงกับระบบนิเวศทางสังคมโดยยึดหลักระบบการจัดการของชุมชนเป็นฐานราก

นอกจากนี้ ยังได้รับรู้เกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้าน “ผาสาดลอยเคราะห์” ถือเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ และนับว่ามีเพียงแห่งเดียวที่อำเภอเชียงคาน นอกจากจะได้ทำบุญแล้วยังได้ชมวิถีประเพณีดั้งเดิมแห่งเมืองเชียงคานอีกด้วยซึ่งเป็นประเพณีที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและมีเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งมีการเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาในชุมชน ก่อให้เกิดโครงการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานประเพณีออกพรรษา การส่งเสริมฟื้นฟูการจัดทำผาสาดลอยเคราะห์

ทำให้มีการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น ทำให้ขาดการวางแผนรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

ดังนั้น อำเภอเชียงคานร่วมกับเทศบาลตำบลเชียงคาน และกลุ่มบ้านต้นหล้า เครือข่ายจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน จึงได้จัดทำโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญา “ผาสาดลอยเคราะห์” เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สะดวก ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสร้างรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวให้ประชาชนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ศึกษาฐานพร้อมรับฟังการบรรยายในหัวข้อเรื่องการบริหารจัดการหมู่บ้านเพื่อสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชน ณ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านเนินนาทอน โดยวิทยากรจาก ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านเนินนาทอน โดยสรุปได้ดังนี้

โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับ “พออยู่ พอกิน” บ้านเนินนาทอน หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านเนิน อำเภอลำทะเมนชัย เป็นการดำเนินการตามโครงการแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในผลผลิตที่ ๑ กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

กิจกรรมย่อยที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพและขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
เพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
โดยมีวิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงานและเงื่อนไขของกิจกรรม ดังนี้

๑. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้แทนครอบครัวพัฒนา เพื่อทบทวนกระบวนการเรียนรู้ ประเมินเพื่อตรวจสอบสภาพของหมู่บ้าน (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) และประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชนก่อนการพัฒนา

๒. จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลของครอบครัว เพื่อทำแผนชีวิตของครอบครัว และทบทวนปรับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. จัดกิจกรรมสาธิตการดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างทักษะการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการเตรียมการสำหรับการเป็นบ้านที่

๔. จัดให้มีการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านตามเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) และการประเมินความ “อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน (GVH) แบบมีส่วนร่วม ครั้งที่ ๒ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ (ไม่มีงบประมาณ) เป็นการประเมินหลังการพัฒนา และสร้างความรู้เรื่องวิธีการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม จัดทำเป็นเอกสารความรู้อย่างน้อย ๑ ฉบับในทางปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามโครงการหมู่บ้าน ระดับพออยู่ พอกิน ของบ้านเนินนาทอน หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านเนิน อำเภอลำทะเมนชัย ดังนี้

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้แทนครอบครัวพัฒนา อำเภอมอบหมายให้ นางสาวสุจิตรา ทิพย์โสตา ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ รับผิดชอบ ตำบลบ้านเนิน เป้าหมาย ปี ๒๕๕๘ ดำเนินการเตรียมพื้นที่ และสถานที่ในการอบรมตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านเนินนาทอน หมู่ที่ ๑ เพื่อประชุมเชิงปฏิบัติการผู้แทนครอบครัวพัฒนา ทบทวนกระบวนการเรียนรู้ ประเมินตรวจสอบสภาพของหมู่บ้าน (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด)

ผลการดำเนินงาน : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำทะเมนชัย นำโดยนางนันท์พร ไชยวงศ์น้อย พัฒนาการอำเภอลำทะเมนชัย พร้อมทีมงาน ได้เข้ามาอบรมตามโครงการ ฯ ดังกล่าว โดยได้บรรยายสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทบทวนกระบวนการเรียนรู้แก่ครอบครัวตัวอย่างทั้ง ๓๐ ครอบครัว ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจถึงกระบวนการดำเนินงาน พร้อมทั้งประเมินความพร้อมตามแบบประเมินที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด (ก่อนการพัฒนา)

ภายหลังการประเมินตามแบบตัวชี้วัดของกรมการพัฒนาชุมชน มีครัวเรือนสมัครเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ๓๐ ครัวเรือนด้วยความสมัครใจ และทีมงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำทะเมนชัย นำโดยนางนันท์พร ไชยวงศ์น้อย พัฒนาการอำเภอ นำครอบครัวพัฒนาตัวอย่างทั้ง ๓๐ ครอบครัว ศึกษาฐานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านเหมืองแบ่ง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลวังบาล อำเภอลำทะเมนชัย ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เมื่อปี ๒๕๕๔ ในเรื่องของ ๖ x ๒ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเองว่าจะนำกิจกรรมของบ้านที่กิจกรรมไหนไปเป็นแบบอย่างที่จะดำเนินการ

- จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลของครอบครัว เพื่อทำแผนชีวิตของครอบครัว และทบทวนปรับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน

ผลการดำเนินงานผอ. กศน.อำเภอหล่มเก่า : นางสุทิน จันทร์ลา ได้บรรยายในเรื่องวิถีการดำรงชีวิตในหมู่บ้านซึ่งจะยึดตามแบบเดิมๆ เป็นพี่เป็นน้อง มีความเอื้ออารีย์ มีความรักใคร่กลมเกลียวกันแตกต่างจากสังคมในเมืองอย่างสิ้นเชิง พร้อมทั้งการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่แต่เก่าก่อนไม่ว่าจะเป็นการทำบุญเบิกบ้าน งานบวช งานแต่ง งานศพ กิจกรรมวันสำคัญในทางพุทธศาสนา อาทิ วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา หรือกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ อาทิ วันปีใหม่ วันสงกรานต์ ฯลฯ

ทีมวิทยากรจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหล่มเก่า ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลไกในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒๓ ตัวชี้วัด และ ๖x๒ และประเมินหมู่บ้านตามเกณฑ์ตัวชี้วัดทั้ง ๒๓ ตัวชี้วัดร่วมกัน ผลปรากฏ หมู่บ้านไม่ผ่านเกณฑ์เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งตัวแทนครัวเรือนทั้ง ๓๐ ครัวเรือนได้วางแผนในการยกระดับตัวชี้วัดข้อนี้ โดยมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนจัดทำบัญชีครัวเรือน และนำไปขยายผลในครัวเรือนอื่นๆและได้มีการบริหารจัดการหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยการแบ่งคุ้ม มีการแต่งตั้งกรรมการคุ้มรับผิดชอบครัวเรือนสมาชิกในคุ้ม โดยแบ่งเป็น ๔ คุ้ม คือ

๑. คุ้มบูรพาภิรมย์
๒. คุ้มทรัพย์ประเสริฐ
๓. คุ้มสว่างอารมณ์
๔. คุ้มสันติสุข

- จัดกิจกรรมสาธิตการดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างทักษะการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเนินนาทอน ได้จัดทำกิจกรรมทำน้ำยาล้างจาน, กิจกรรมการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ(จากขี้หมู), กิจกรรมปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เพื่อให้ครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ผลการดำเนินงาน : ๑. ได้มีการแบ่งให้คุ้มแต่ละคุ้มทำน้ำยาล้างจาน, ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากขี้หมู, การปลูกพืชผักสวนครัวไว้กิน/ไว้ใช้เอง โดยให้หัวหน้าคุ้มแบ่งปันน้ำยาล้างจานให้กับสมาชิกคุ้มโดยจำหน่ายให้ขวดละ ๑๐ บาท เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากกว่าเดิม ได้จัดทำทะเบียนคุ้มเป็นรายคุ้มเรียบร้อยแล้ว

๒. การทำปุ๋ยไส้เดือน เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือนของตนเอง
๓. การปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
๔. การขายขยะ

-การประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านตามเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) และการประเมินความสุขมวลรวม (GVH) แบบมีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงาน : จากการทำแบบประเมินตัวชี้วัดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์ประเมินของกรมการพัฒนาชุมชน ผลปรากฏว่า บ้านเนินนาทอนเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ระดับ “พออยู่ พอกิน”

ข้อเสนอแนะ การพัฒนาต้องมาจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ ที่จะพัฒนาไปในทิศทางใดในอนาคต ซึ่งน่าจะยกระดับเป็นหมู่บ้าน “อยู่ดี กินดี” ในอนาคตอันใกล้

ปัจจัยที่ทำให้บ้านเนินนาทอนได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงก็เนื่องมาจากประชาชนมีความรัก ความสามัคคี ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมส่วนรวมครัวเรือนส่วนมากในหมู่บ้านมีการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามแนววิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว เมื่อเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบแล้ว มีกิจกรรมการดำรงชีวิตตามแนววิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ประชาชนในหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเอง เมื่อไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เมื่อกลับจากดูงานครอบครัวพัฒนาได้นำกิจกรรมมาทำที่บ้าน มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

จำนวน ๑ แห่ง และมีจุดเรียนรู้ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๖ จุด สามารถเป็นแบบอย่างในการดำเนินกิจกรรมการดำรงชีวิตตามแนววิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง แก่ครัวเรือนอื่นในหมู่บ้าน และนอกหมู่บ้าน และผู้นำ/แกนนำ ได้รับโอกาสในการเข้ารับการเรียนรู้จากการฝึกอบรม ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ประมง เกษตร องค์กรเอกชน เช่น ปตท. สามารถนำความรู้มาเผยแพร่แก่ประชาชนได้

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เข้าศึกษาเรียนรู้การจัดทำสินค้า OTOPพื้นบ้านพื้นเมืองและภูมิปัญญาไทย จากกลุ่มผู้ผลิตให้มีรายได้สร้างค่านิยมการใช้สินค้าไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน ได้สินค้าดีมีคุณภาพ ราคาถูกลงลดจนเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนอีกทางหนึ่ง ณ ศูนย์สินค้า OTOP จ.พิษณุโลก สรุปได้ดังนี้

การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานสินทรัพย์ทางศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยเข้ากับองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทั้งเทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวขึ้นเป็นการสร้างมูลค่าและคุณค่าทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรูปแบบพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันที่เริ่มมองหาสิ่งใหม่ ๆ ที่มากกว่าการใช้งานตามปกติทั้งในด้านของความสวยงามและการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งการเกิดขึ้นของวิถีชีวิตใหม่ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคสามารถค้นหาข้อมูลของสินค้าและบริการด้วยตนเองรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการทำให้เกิดโอกาสและช่องทางในด้านการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

หมู่บ้านที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาผสมผสานและสร้างมูลค่าขึ้นได้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเศรษฐกิจชุมชนจึงสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตหรือรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนอย่างรวดเร็วรวมถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่แฝงอยู่กับหมู่บ้านให้กับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าสูงขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคลช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลูกฝังนิสัยรักการรักการเรียนรู้การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์นอกจากนั้นยังทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนโดยการให้บริการในด้านความรู้และวิทยาการต่างๆซึ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ก้าวหน้ามีใช้เป็นเพียงห้องสมุดหรือห้องคอมพิวเตอร์แต่เพียงอย่างเดียวจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับการบริการชุมชนมีการจัดกิจกรรมที่มีความเคลื่อนไหวโดยมีเป้าหมาย

ศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรอย่างครบวงจรต่อชุมชนองค์กรเครือข่ายนักเรียนนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์ต่อไปรวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ขยายผลไปยังชุมชนอื่นๆประกอบด้วย

ดังนั้น โครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ และคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามโครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กรและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน) จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งระดับชุมชนในด้านการประกอบอาชีพการจัดการทรัพยากรในชุมชนและการบริหารจัดการองค์กรในชุมชนเพื่อการฟื้นฟูชุมชน การบูรณาการในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งนั้นการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญการศึกษาดูงานและส่งเสริมให้แกนนำได้มีโอกาสเรียนรู้จากการบริหารงานในชุมชนและการวางรากฐานการเรียนรู้การบริหารจัดการการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาให้คนจากรุ่นสู่รุ่นและส่งเสริมกระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนมีความรักและความห่วงใยในชุมชน ซึ่งการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาศึกษาและประยุกต์และปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดีกินดี มีความสุข เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนาตนเองและเผยแพร่ในชุมชน

ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยังสามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาพื้นที่ของตำบลให้มีศักยภาพมากขึ้น และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วม สร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศในอนาคต ต่อไป

*****

